

Robinson[®]

vychází pod záštitou

noviny pro děti každého věku

zdarma

svět dětí

Papír, tužka a otázka: Kdo napíše víc věcí, které ve svém životě považuje za úplně běžné, samozřejmé, ale přitom nezbytné...? Určitě mezi ně patří, nedivte se, docela obyčejný záchod s čistou vodou! Možná, že tato zmínka vyvolá úsměv, ale ten zmizí, jakmile se zamyslíte nad zprávou, kterou jsme i tentokrát vybrali z www.unicef.cz:

Nedostatkem čisté vody denně strádá 1,1 miliardy lidí (z toho 40 milionů dětí) a 2,5 miliardy lidí (1 miliarda dětí) nemají ani obyčejnou toaletu.

ČISTÁ VODA NAD ZLATO

„Potřebuješ na záchod? Jdi do školy!“ Takhle nějak by mohl probíhat dialog dvou konžských dětí žijících na periférii hlavního města Kinshasa. Doma toalety ani tekoucí vodu nemají, ve škole ano. Je to, pravda, novinka, kolem tří malých kádibudek se ve škole Mikonga chodí po špičkách a s posvátnou úctou. Je to luxus, který jen tak někdo nemá. V Demokratické republice Kongo žije 70% obyvatel bez toalety a tekoucí vody! To, bez čeho si my život ani nedokážeme představit. Na cholera tam ročně onemocní 20 000 lidí a kvůli průjmům a nemocem s nimi spojeným se 14% dětí vůbec nedožije pěti let! Kvůli takové banalitě, jako je záchod nebo kohoutek s vodou, umírá ve světě maminkám ročně 1,5 milionu batolat!

Je tu ovšem i světlo na konci tunelu. Podobných škol v Kongu, jako je Mikonga, je už dnes v zemi naštěstí na tři sta. Jmenují se „zdravé školy“ a buduje je UNICEF, který pomáhá i chudým vesnicím v oblasti – do osmi set z nich přivedl vodu a vybudoval jednoduché záchodky

Už vás z toho bolí hlava? To nemusí být vždycky špatně. Existuje možnost situaci změnit. Nejhorší – nebo nejlepší – na tom je, že stačí tak málo! Mezinárodní organizace zabývající se pitnou vodou a hygienou, včetně UNICEF, připravily na Světový den vody (22. března) akci, která upozornila na katastrofální, a přitom tak snadno řešitelný, problém.

V Praze se konala 22. března od 15 hodin na Kampě. K našemu úsilí se přidalo a do „nejdelší fronty na záchod“ se zapojilo 90 lidí. Fronta byla symbolická, každý příchozí byl započten do pokusu o zápis do Guinnessovy knihy rekordů, a stejně jako na běžném záchodě zde mohl zanechat 10 Kč. Korunky se podle hesla koruna ke koruně přidávají do společného měšce k dolarům, eurům, jenům, rublům, dinárům a všem ostatním penězům, které se v ten den ve světě vybraly, a přispějí k budování základního hygienického zázemí pro děti, které tento „luxus“ zatím nemohou využívat.

A ještě něco: víte, že děti, které vidí správné věci ve škole, chtějí totéž i doma? Že děti, které se naučí číst a psát, později totéž poskytují svým dětem? A že ty, které chodí ve škole na záchod a myjí si tam ruce, touží po stejném zázemí i ve svém rodinném domě? Je to velká šance pro budoucnost!

Pomůžete i vy, aby ony docela „obyčejné“ věci měly i děti, které je dosud neznají...?

pokračování na str. 4

Jistě se nemylím, když řeknu, že velká většina z vás už přemýšlela o tom, stát se redaktorem novin, hlasatelem v rozhlasu či zpravodajcem v televizi. Možná, že ne nastálo, ale třeba jen na krátký čas. Vyzkoušet si v praxi onu sílu slova a informace, které ovlivňují masy čtenářů, posluchačů či diváků. A víte, že takovou příležitost skutečně máte?

Mladí novináři

V Domě dětí a mládeže v Českých Budějovicích totiž existuje vedle dlouhé řady jiných kroužků, klubů a kurzů také Klub amatérských novinářů a mladých autorů. Tam se dozvíte, jak správně na to, aby se z vás stal úspěšný novinář, jak psát a jak stavět slova, aby vaše díla měla šanci na otištění v novinách či časopisech. A kromě toho můžete hned pod křídly tohoto společenství okusit chuť publikování v časopise, který klub jednou či dvakrát do roka vydává. Jmenuje se Budějovická hvězda a své místo zde najdou různé novinářské i literární žánry, včetně obrázkové a fotografické příležitosti. Časopis se distribuje do českobudějovických základních škol a víceletých gymnázií.

Klub vznikl díky Šárce Kavanové už v roce

1997 a o tři roky později se jeho vedení ujali Jakub Martínek a Lenka Rybáková, kteří začali klubový časopis zpracovávat na počítači a stmelili partu nadšenců pro novinářskou práci. Po nich se v čele klubu vystřídal ještě řádka dalších, jako Jan Turoň, Veronika Márová či Luděk Doležal, kterého před dvěma roky nahradil současný vedoucí Aleš Michna.

„Scházíme se každé úterý od 18 hodin, kdy jsou již volné počítače, s nimiž pravidelně pracujeme. Co se členů klubu týče, nejsme zrovna nejpočetnější, ale o to víc je možné se jednotlivým začínajícím novinářům věnovat. Klub je určen pro děti od 10 do 15 let, ale nic nebrání tomu, aby se jeho členy stali i starší zájemci, třeba do 18 let. Nejprve se samozřejmě zabýváme teorií, ale velice záhy přecházíme k praktické stránce, kdy si děvčata a kluci zkoušejí, jak napsat třeba zprávu, komentář, reportáž, recenzi a další novinářské a literární formy. Zřejmě nikoho nepřekvapí, že nejčastěji a nejraději si mladí autoři volí pohádková témata, kde mají nejširší pole pro fantazii. A pochopitelně, že pak hotová díla rozebíráme a zvažujeme, zda jsou, či nejsou vhodná i pro časopis, který je celý vysloveně prací našich členů,“ vysvětluje Aleš Michna, absolvent Pedagogické fakulty JU, který předtím působil jako učitel v Trhových Svinech.

Když jsem šla večer spát, byla jsem hodně ospalá, a proto jsem usnula, jako když mě do vody hodí.

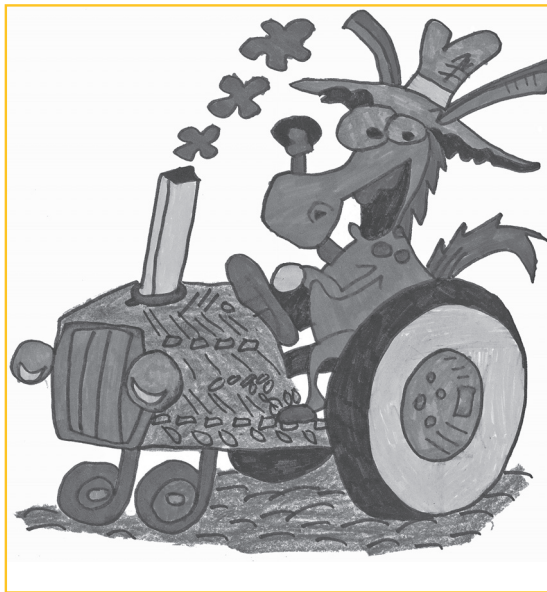
Spala jsem a spala a najednou se blížilo ráno. A ráno, když jsem se probudila, nevěřila jsem svým očím. Když jsem se trochu rozkoukala, zjistila jsem, že jsem se ocitla na planetě květin. A co to? Někdo na mě volá: „Hej, ty tam, co tady děláš?“ A tak jsem tomu podivnému stvoření vysvětlila, co jsem zač. A stvoření řeklo, že vidí hodnou dívku, a tak mi ukázalo jedno tajemství této květinové planety. Byla to květina slušného chování, kdokoli si k ní přičichne, bude se slušně chovat a bude kamarádský. Docela jsem se tomu zasmála, že existuje i takováhle květina, ale byla krásná, dozlatova zbarvená.

Každému sedí něco jiného, každý upřednostňuje jiný novinářský nebo literární žánr podle svých předpokladů. Zkouší své schopnosti i na křížovkách, vípech, vyhledávání odkazů na internetu, což všechno patří do jednoho rance. V rámci klubového programu hrají mimo jiné zábavné a jazykové hry, které rozvíjejí slovní zásobu, dětskou fantazii a podporují logické myšlení. A i kdyby tyto znalosti v budoucnu nevyužili v médiích a podobných zaměřeních, zcela nepochybně se zlepší ve své mateřštině i gramatice. A v neposlední řadě pomohou děvčatům a klukům odreagovat se po celodenním zápfahu.

Kromě toho se mladí novináři prostřednictvím klubu účastní vyhlášených literárních a recitačních soutěží v regionu. Například v loňském roce zabojovala v soutěži Jihočeský úsměv, o které se Robinson také několikrát zmiňoval v souvislosti s Festivalem dětské knihy, členka klubu Martina Mašková z Biskupského gymnázia. Klub je zapojen i do literární soutěže Můj svět, uvažuje o spolupráci s regionálním deníkem tiskem a případně s Robinsonem. Společně navštěvují divadelní představení, autorská čtení a jiná inspirativní dění. Jako velice přitažlivá se pro děti, které se pro členství v klubu rozhodnou, nesporně jeví i možnost zkusit si práci televizního štábu, což dokazuje čerstvá zkušenost z jarního příměstského tábora.

„Hrozně rád bych rozvíjel také internetové klubové stránky, které by byly zaměřené právě na novinářskou práci. Tato forma má široké možnosti, a to nejen co se rychlosti a aktuálnosti týká. Budoucnost počítá s technikou, ale samozřejmě stále zůstává rozhodující lidský faktor. A tím jsou třeba právě dorůstající mladí novináři,“ uzavírá Aleš Michna. Zbývá jen dodat, že v daleko širším plošném měřítku by měl v budoucnu podobný záměr sledovat i připravovaný projekt školní mediální výchovy.

Text Hanka Hosnedlová

Nakreslil Honzík Minařík, 8 let, ZŠ a MŠ Žimutice

Fantastický zážitek

Podivné stvoření mě vedlo za nějakým podivným světlem. Ptala jsem se, co to je, a stvoření odpovědělo, že tam za tím světlem už vstoupím mezi lidi, prostě už nebudu na planetě květin. Nevěděla jsem, jestli se mám těšit, že mám odejdu z tak krásného prostředí, ale už je to tak, budu se muset rozloučit. Řekla jsem ahoj a vstoupila do zářícího kruhu, zamávala jsem a jako dárek jsem si odvezla nějaké květiny a krásný zážitek.

Nakonec jsem se probudila ve svojí posteli a přemýšlela o tom, jestli to byl sen, nebo realita. Také jsem přemýšlela o tom, jaké by to bylo, kdyby byly tyto květiny u nás a lidé by byli na sebe hodní.

Mirka Švecová, 11 let, ZŠ a MŠ Novosedly

DNES ČTĚTE

1. Možná budou slavní
Když chybí obyčejná věc

2. Splněný sen
na mořských vlnách

3. - 4. CESTY A SETKÁVÁNÍ
Výzva ke sbírce
Ten, který vzdoruje osudu

5. Putování napříč
exotickým ostrovem

6. Jsou tu vaše
Zoo noviny!

Čeština

Voňavá květinka, měkoučká peřinka, huňatý kožíšek, teploučký pelíšek. Překrásná řeřicha říkej si do ticha. To umí jen čeština. Každý, kdo s ní začíná, musí se to naučit, aby tady mohl žít.

Eliška Kozáková, 7. B, 4. ZŠ Jindřichův Hradec

Můj nej mazlíček

Mám doma kočku, zlobivou holčičku. Stále vrní, mňouká blahem, dneska ráno prošla bahnem. Packy jsem jí umyt musela, byla mokrá a špatně se sušila. Zanedlouho byla krásně čistounká, že do hrstičky se vešla. Vesele se proběhla a radostě za mnou běhala. Za malou chvíli mňoukala a při tom mi asi říkala, že hlad má a také, že kapsičku dostala. A po jídle hned krásně spinkala, mám ji ráda, když šťastně spinká, říká to i moje maminka, jaká je to krásná Missinka. Slavně mi vměla na klíně a ničeňož netušila, že bude mít kamaráda. Hned jak tatínek z práce přišel, s malou krabicí se do dveří sotva vešel. Nesl v ní kotátko malinké jak cukrátko a já jsem vykřikla: „Máme zase kotátko.“ Sláva a radost jsme říkali, snad tu u nás zůstane, říkali jsme. A od té doby tu jsou dvě kočky, hodné a poslušné. Máme je rádi velice, že je rozmazlujeme čím dál tím více.

Text a ilustrace Šárka Rendlová 8. třída, ZŠ a MŠ Dubné

zprávy

Umění z odpadu

Galileo Production je název společnosti, která stála v pozadí nevedné výstavy, připravené pro veřejnost v Alšově jihočeské galerii v Hluboké nad Vltavou v závěru loňského roku. Uváděná firma zpracovává odpadové hmoty, a tak není divu, že právě to měl být výchozí materiál pro tvůrce vystavované kolekce zajímavých nápadů a šikovných rukou. Tak zde byly v rámci dlouhodobějšího projektu Recykl Art k vidění například loutky z použitých krabic, dekorace z igelitů nebo model města z tvrzeného polystyrénu. Na výstavě se se svými pracemi podíleli žáci celkem dvanácti škol a určená porota ocenila nejlepší tvůrčí práce z každé zapojené školy. I to bylo povzbuzením pro děti, které by uvítaly podobné akce i v tomto roce.

Ve zvířecí kůži

Nevední a naprosto výjimečnou výstavou, kterou Alšova jihočeská galerie v Hluboké nad Vltavou představila veřejnosti v první polovině dubna ve svých prostorách, je projekt nazvaný Ve zvířecí kůži. Této výtvarné akce se jako garant ujala již podruhé Základní umělecká škola Piaristická z Českých Budějovic a zapojit se mohli žáci základních, uměleckých a středních škol z celého Jihočeského kraje.

Tentokrát byly hlavním tématem postřehy, pocity a fantazie ze zvířecí říše, a to jak ve výtvarných formách, tak literárně. Proto také projekt nesl název Ve zvířecí kůži. Ale prostor dostala i oblast dramatická a hudební a ani v jedné z těchto disciplín nebyla omezena forma projevu, takže fantazii byl dán skutečně široký prostor. Některá z těchto dílek byla pak rovněž součástí pestrého programu zahajovací vernisáže. A navíc, účastníci tohoto otevření výstavy měli volný vstup jak do hlubockého zoo, tak do loveckého zámečku Ohrada.

Projektu se letos zúčastnilo 82 škol z celého regionu, z toho 17 ZUŠ a 16 středních škol – jasnou převahu tedy měly školy základní. Ve školách se tak zapojilo 2 800 žáků a studentů a konečný výběr zasláný pořadatelům výstavy představoval 1 500 výtvarných a literárních prací. Na výstavě se tak ocitly kresby, malby, grafické listy, koláže, asambláže, keramika, fotografie, ale i instalace pro počítačové animace a prezentace. A nakonec ještě dobrá zpráva pro ty, kterým tato příležitost tentokrát unikla – nesmutněte, za rok budete mít šanci znovu. I když se ještě neví, na jaké téma.

zprávy : -hh-

důležitá čísla

LINKA DŮVĚRY PRO DĚTI
ČESKÉ BUDĚJOVICE
VOLEJTE VE DNE I V NOCI:
387 313 030
386 355 500

KRIZOVÉ CENTRUM
PRO DĚTI A RODINU
V JIHOČESKÉM KRAJI
387 410 864

KRIZOVÉ A KONTAKTNÍ CENTRUM
ARKÁDA PÍSEK
382 211 300, 382 222 300

KONTAKTNÍ CENTRUM TÁBOR
381 255 999

LINKA BEZPEČÍ DĚTÍ A MLÁDEŽE
BEZPLATNÉ VOLÁNÍ ODKUDKOLIV
800 155 555

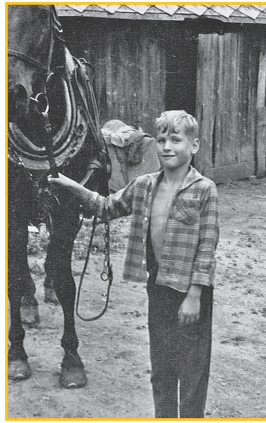
Vydavatel, redakce:
Robinson o.s., Rudolfova 34, České Budějovice
za garance OŽP Magistrátu města České Budějovice

Inzerce, grafická úprava:
STUDIO GABRETA® spol. s r.o., České Budějovice
info@studio-gabreta.cz

Tisk: TISKÁRNA PROTISK, s.r.o., České Budějovice
Reg. č.: MK ČR 7767

Vytištěno na recyklovaném papíru

Vydavatel se nemusí vždy ztotožnit s názory autorů
publikovaných příspěvků

Kde jste prožíval svá klukovská léta?

Narodil jsem se v Českých Budějovicích a vzpomínky na dětství mám spojené s lokalitou poblíž Pražské třídy, kde jsme kousek od hospody U Kanonu bydleli. Bylo to ideální místo pro naše vyřádění. V místech, kde je dnes Möbelix a další obchodní domy, byly jen louky a močály, na druhé straně zase zatopený lom, prostě klukovské eldorádo...

A na co jste si nejraději hráli?

Moje generace vyrůstala s Vinnetouem. Můj táta žil kovbojkami a vzpomínám si, že když mi jako malému klukovi řekl, že půjdeme do kina na „mayovku“, měl jsem obavu, že půjdeme na nějaký film o osvobození Prahy v máji. Ale filmy o hr-dinech Karla Maye se pak staly naší klukovskou biblí, viděli jsme každý z nich několikrát. A samozřejmě jsme to pak přenášeli do svých her. A ten zatopený lom byl výbornou kulisou, připomínající v malém Plitvická jezera, kde byly některé scény z těchto filmů natáčeny.

A co děvčata?

Ta jsme pochopitelně do našich her taky zapojovali, potřebovali jsme Rybanu, Nšo-či, i když pak někdy skončila u mučednických kůlů, ale doopravdy jsme je nemučili, to ne.

Co vytlačilo z vašich her tohle indiánské období?

Pak jsme si tam zbudovali motokrosovou dráhu a stavěli takové všelijaké jezdicí speciály z toho, co bylo po ruce. Kolo přišlo až později, ale zato mi vydrželo dodnes a stalo se mým nejoblíbenějším dopravním prostředkem. Projel jsem na kole celou Evropu...

Vzpomínáte si z té doby na některé kamarády?

Samozřejmě, třeba na Petra Alexu, Luďka Kadečku, Vaška Nekolu... Život nás pak rozfoukal do různých míst, ale ty úžasné vzpomínky zůstávají.

A co škola, jaké předměty vás bavily?

Navštěvoval jsem školu v Nerudově ulici, hned

naproti byl starý hřbitov, kam jsme rádi chodili. K mým nejoblíbenějším předmětům patřil zeměpis, potom přírodopis a dějepis – a to hlavně díky panu učiteli Palmovi, který uměl báječně vykládat, podobně jako pak na střední průmyslové škole pan profesor Malkus. Nebavila mě čeština – tedy takové ty gramatické věci jako větný rozbor a podobně.

Dostal jste někdy pořádný výprask?

Ani si nevzpomínám. Táta byl klidná a docela

Na této stránce už vzpomínala na své dětství hezká řádka zajímavých osobností od herců přes hudebníky, výtvarníky až třeba po dramaturgy a minule třeba pilot. Ale mořeplavce jsme zde ještě neměli. Tím dnešním hostem bude tudíž českobudějovický rodák František Sýkora, který mimo jiné na své sedmimetrové plachetnici Karyya obeplul svět. A pod názvem S Karyou kolem světa právě vyšla v nakladatelství STUDIO GABRETA jeho poutavá knížka.

Ohlédnutí do dětství

chápal mé klukovské potřeby, maminka mi sice sem tam nějakou ubalila, ale od ní to ani nebolelo.

Měl jste už jako kluk nějaké mořeplavecké sny?

Spíš asi jen tak podvědomě, protože jako kluk ze suchozemského státu jsem o moři moc neuvažoval, i když jsme s rodinou na několika dovolených u moře byli. A teprve nedávno jsem si uvědomil, že mě to nějak asi přece jen lákalo, protože na řadě fotografií z dětství jsem u vody, u lodí... Ale původně jsem chtěl být ošetřovatelem divokých zvířat, což dnes považuju i za smysluplnou práci.

Kde se ve vás vzala ta touha po dobrodružství?

Myslím, že jsem to zdědil po otci, jako i jiné věci – třeba nadání k malování nebo technické sklony. Táta měl touhu po dobrodružství v krvi – hodně jsme cestovali – bez cestovek na vlastní pěst, dokonce i v Rusku jsme tak byli, sám si postavil první přívěs za auto, když se u nás ještě ani nevyráběly, do třiasedmdesáti létal na motorovém rogalu...

Kdy si myslíte, že bylo zaseto první semínko?

Přesně to říct nedovedu, ale dobře si vzpomínám na den, kdy táta přinesl domů obrovskou mapu Evropy, rozložil ji na podlahu po koberci a my po ní vlezli na bříše cestovali prstem. Ani mě tehdy nenapadlo, že se na ta exoticky znějící místa podívám, a dokonce ještě mnohem dál. Vybavilo se mi to silně a jasně, když jsem přeplul Atlantik a dostal se do Cabo Sant Vincent na jihu Portugalska, byl to velice silný okamžik.

A jak to bylo s jazyky?

Jsem z generace, která měla jako povinný předmět ruštinu. Na vyšším stupni jsem se potom učil německy a pokračoval později i soukromě několik let v jazykové škole. Ale už v zaměstnání jsem jako technik počítačových zařízení potřeboval ke své práci angličtinu a při jachtingu a cestování pak ještě víc – takže jsem se snažil jak sám, tak v jazykové škole dohnat, co se dalo. A dnešní děti mají takové možnosti, co se studia jazyků týká, že se nám o tom ani nesnilo. Záleží na tom, jak této šance využijí, to rozhodně pak až život...

Díky za hezké vyprávění a hodně silného větru do plachet přeje Robinson!

Text Hanka Hosnedlová
Foto archiv František Sýkora

Srdce

Srdce srdci srdce dalo
srdce srdci přisahal
ať to srdce v srdci nosí
že to srdce strašně prosí

Pavína Koňáková, 16 let, VÚ DDŠ Počátky

Čím je mi škola

Škola, na tu většinou bývají nejlepší vzpomínky. Ať je to škola základní, nebo střední. Pokusím se ujasnit, co pro mě škola znamená.

Š jako šrámy! Ty vznikají každému z nás, když nám někdo ublíží. Nemusí to být jen od spolužáků, ale také od učitelů. Avšak i učitel má určitě i své slabé chvíle. Každý danou situaci vidí jinak. Učitel si myslí, že dělá dobře, ale žák o tom kupodivu není přesvědčen.

K jako kolektiv, který tvoří každá třída. Je to nádherná věc, když celá třída drží pohromadě.

O je naše oblíbená činnost, bez které se neobejde snad nikdo – je to opisování. Neustále se snažíme vymyslet nové úkryty, kam „tahák“ schovat. Bohužel, na neštěstí je učitel většinou najdu a pak nás čeká krutá odměna. Ale s optimismem si klademe otázky. Kam s ním?

L jako lhaní, kterým si pomáhá mnoho z nás. Například tím, že „zapomeneme žákovskou“, abychom nedostali poznámku. Nebo tvrzením, jak se celé dny učíme, a pak písemku napíšeme na čtyřku.

A jsou argumenty, kterými se snažíme učitele obměkčit, aby nám například odpustili zkoušení. Ale to moc nefunguje. Také se snažíme je takzvané „ukecat“, ale to opět moc nepomáhá. A tak si ten náš školní život užíváme plnými doušky a radujeme se z posledních chvil strávených se spolužáky i učiteli.

Sabina Nováková, 9. třída
ZŠ a MŠ Bělčice

Kdo bude králem?

Byl jednou jeden král a ten měl tři syny. Když na krále přišlo stáří, řekl synům, aby šli do zahrady a každý šípem střelil na jednu stranu.

Kam jeho šíp doletí, tam si musí najít nevěstu. Nejstarší střelil k zlatému zámku, prostřední princ střelil do stříbrného zámku a nejmladší princ střelil do lesa.

Dva starší bratři si šli pro nevěsty. Nejmladší bratr si šel pro nevěstu, když došel do lesa, tak spala u stromu chudá děvečka a přímo nad ní na stromě byl zabodnutý šíp. Princ děvečku vzbudil a řekl, pojď se mnou. Děvečka tedy šla. Když došli na zámek, dal princ děvečce vše, co má princezna mít. Všem, co dáma dělá, ji naučil. Král si jednou zavolal syny a řekl, ať mi vaše ženy upečou chleba. A starší synové měli strach, ale nejmladší syn jásal radostí. Moje děvečka to udělá raz dva!

A děvečka do zítřka upekla chléb, jaký svět ještě neviděl. Zatímco princezny měly chléb úplně černý, král se na chleby podíval a řekl. Přístup můj nejmladší synu a ukaž mi tvůj chléb. A když král chléb ochutnal, tak mu strašně zachutnal.

A tak král usoudil, že nejmladší syn se svou ženou se stanou králem a královnou celé země.

A jestli neuměli, tak šťastně žijí dodnes.

Lenka Klepalová, 9 let
ZŠ Dr. M. Tyrše, Hrdějovice

Tajemná vodní hladina

Zavírám oči, chci si zopakovat ten příjemný pocit, který ke mně ve vzpomínkách stále přichází.

Přede mnou se otvírá kouzelná příroda, která skrývá nespočet rozmanitých pokladů.

Z malého návrší shlížím na nevelký rybník. Není to ale obyčejný rybník, na jeho pohádkové hladině se skví bílé lekníny. Rozložitými duby probleskují sluneční paprsky. Mírný vánek se prohání nad třpytivou vodní hladinou. Hluboký rybník je obklopen rákosím a křovinami.

Nad jeho hladinou poletují vážky a v rákosí kuňkají žáby. Nad hlavou mi tančí svůj pestrobarevný rej barevných motýlců a na cestě pracují pilní mravenci.

V dále za rybníkem se majestátně tyčí čarokrásný šumavský les. Na blankytně modré obloze se pohupují malé chomáče bílých mráčků. Cestou zpět poslouchám bublání malého potůčku vytékajícího z rybníka.

Otevírám oči, vracím se do denní reality, ale pohádkový rybník odrážející paprsky slunce bude stále se mnou...

Marie Kudrnová, 9. B
ZŠ Edvarda Beneše, Písek

MOUDRÁ SLOVA NEUŠKODÍ

Březnu je přiřazován přívlastek Měsíc knihy. Tato myšlenka vznikla před pětadesáti lety a jejím záměrem bylo přiblížit vydávané knihy co největšímu počtu čtenářů, ať už prostřednictvím knihoven, škol, knihkupectví, či různých akcí. Ačkoliv se o tom v posledních letech příliš nemluví, je i nadále první jarní měsíc vyhrazen knize a navíc i modernímu fenoménu doby - internetu.

Kniha byla od svého začátku považována za symbol moudrosti a vzdělávání, za stálého přítele člověka. Vzpomeňme na první knihy pracně opisované ručně, zejména v klášterech – v některých zemích na papír, jinde na papyrus, pergamen či hedvábí. Velkým přelomem byl Gutenbergův vynález knihtisku, který pak umožnil pořizování knih ve větším rozsahu, a tím i méně majetným vrstvám obyvatel.

Ale kniha byla také účinná zbraň, které se mnozí mocní v dobách dávno minulých i nedávných oprávněně obávali. Připomeňme si jezuitu, pátera Koniáše a jejich pálení knih, nacisty s podobnými praktikami či knihy zakazované a ničené ještě před pár desítkami let. Dnešním problémem je však záležitost spíše opačná – přílišné množství nově vydávaných knížek. Jenom za loňský rok to v naší republice bylo více než 18 000 titulů. Takže není divu, že se mezi tou těžko sledovanou nadílkou objeví i spousta bezcenného, někdy možná i škodlivého braku. Pro čtenáře pak vyvstává otázka, jak si z takového množství umět vybrat a neztráčet čas nekvalitními knížkami. A tady zase přicházejí ke slovu učitelé, knihovnice, média, sečtělí přátelé... Kruh se uzavírá... a kniha i nadále nechybí mezi těmi „medicinami“, jimiž léčíme bolesti a trápení, zaplňujeme chvíle samoty a opuštěnosti, přijímáme díky ní štěstí do našich duší.

Oficiálního písemného poděkování především od občanského sdružení Adra se dostalo česko-budějovické Základní škole J. Š. Baara, která v únoru tohoto roku uspořádala dobrovolnou sbírku. Mezi žáky a učitelé vybraná částka, která představovala 6 663 korun, byla určena na pomoc zemětřesením postižené oblasti na ostrově Haiti.

S pomocí pro Haiti překvapili ti nejmenší

Po dohodě s paní učitelkou Havířovou zástupkyně žákovské rady za první a druhý stupeň navštívily sídlo dobrovolnického centra Adry v Českých Budějovicích s prosbou o radu, aby škola zvolila vyhovující formu sbírky. Tamní pracovnice Jitka Chánová doporučila jako nejvhodnější peněžní sbírku a do školy pak donesla i pokladničku, zapečetěnou na magistrátu města, fotografie vypovídající o míře zkázy na ostrově a další drobnosti.

„Vybíralo se před vyučováním a o velké přestávce a zajímavé je, že od počátku přispívaly do pokladničky hlavně malé děti, tedy první stupeň. Zašli jsme se čtyřmi dalšími spolužáky také na

druhé pracoviště do Nové ulice a i tady byla situace podobná.

Nejvíce nás překvapili prvňáčci s třídní učitelkou V. Sitterovou. Za jejich přístup si zaslouží pochvalu a uznání, stejně jako všichni ostatní, kteří přispěli do pokladničky podle svých možností,“ zhodnotila výsledek sbírky žákyně 7. třídy Gabriela Římnáčková, která patřila k iniciátorům této záslužné akce.

Jak sama prohlásila, jsou si vědomi, že vybraná částka není žádnou závratnou sumou, ale podstatná v této souvislosti je přece i snaha pomoci, soucit s potřebnými a chuť něco udělat pro ty, kteří to potřebují. A tady chlapci a děvčata ze jmenované školy uspěli na výbornou.

Občanské sdružení ADRA
Klánská 96, 18 00, Praha 7 - Břevnov
Tel: 257 090 641, fax: 257 090 642
IČO: 41388322, DIČ: 465 - 41388322
bankovní spojení: ČSOB a.s. Praha 5, Arbesovo náměstí
č. účtu: 3324332403000
Internet: www.adra.cz e-mail: adra@adra.cz

Zastupovatel
Dobrovolnické centrum ADRA
F. Šarouna 54, 798 01 České Budějovice
Tel: 779 301 201
e-mail: doct@adra.cz
www.adra.cz

PODĚKOVÁNÍ

ZŠ J. Š. BAARA za účast na sbírce pro Haiti, oblast postiženou zemětřesením.

Vybraná částka:

6 663,- Kč

České Budějovice, únor 2010

ČLENOVÉ DĚTSKÉHO ZASTUPITELSTVA MAGISTRÁTU MĚSTA ČESKÉ BUDĚJOVICE SE OPĚT OBRACEJÍ S VÝZVOU I NA VÁS - POKUD MÁTE I TU NEJMENŠÍ MOŽNOST, POMOZTE A PŘÍSPĚJTE.

INFORMUJTE O ZÁSLUŽNÉ SBÍRCE PRO DĚTI Z UVEDENÉ ŠKOLY SVÉ RODIČE, KAMARÁDY, VE ŠKOLÁCH, PROSTĚ KAŽDÉHO, KDO BY SE K NÁM CHTĚL PŘIDAT. SBÍRKA BY MĚLA PROBÍHAT DLOUHODOBĚ, NEJMÉNĚ AŽ DO 30. ČERVNA 2010. UŽ NYNÍ VELICE DĚKUJEME.

DOBŘÉ ZPRÁVY

Pomáhá i móda

Velký úspěch zaznamenala nevšední módní přehlídka, kterou v česko-budějovické galerii Měsíc ve dne uspořádalo na začátku března centrum pro pomoc handicapovaným Arpida ve spolupráci s chráněnou dílnou Tolerance. Manekýnky a manekýni z Arpidy, kteří si svou chvíli na přehlídkové prezentaci nadšeně uživali, předvedli více než čtyři desítky modelů včetně doplňků vyrobených v dalších chráněných dílnách.

K uspokojivému pocitu z úspěšné akce přispěly nejen radostí zářící tváře pořadatelů, tvůrců a akterů, ale i zcela naplněný sál – a především fakt, že se zhruba polovina předváděných výrobků prodala hned na místě. Zbývající věci zůstaly v galerii a jsou prodávány postupně dalším zájemcům.

Jiloro je srdíčko

Srdíčko neboli Jiloro je výborně fungující nízkoprahové středisko pro dětské návštěvníky. V objektu ubytovny pro sociálně slabé občany na Okružní ulici v krajském městě je provozuje Městská charita.

Zájem o akce tohoto zařízení, které denně navštěvují chlapci a děvčata různého věku, je tak velký, že dosavadní prostory už nestačily. Město proto uvolnilo pro potřeby centra další místnost, takže bude možné umístit zvlášť aktivity pro děti předškolního a školního věku.

Zdejší pracovníci připravují pro děti zejména z romských rodin smysluplné aktivity, ale pomáhají jim i s přípravou do školy s domácími úkoly, mají kontakt se školami, které zapojení kluci a dívky navštěvují, a spolupracují s pedagogicko-psychologickou poradnou. Potěšující je také to, že tato činnost má své pozitivní výsledky třeba i v tom, že několik dětí se již dokázalo uspokojivě zapojit do běžného školního vyučování.

Řešením je i aukce

Víc než půl stovky výtvarných předmětů ze dřeva, skla nebo keramiky dražila Rolnička, sobošlavské centrum pro postižené, na přelomu února a března na uspořádané internetové aukci. Důvodem k tomuto kroku byl nedostatek peněz na provoz tohoto střediska denních služeb pro děti a mladistvé.

V dražbě, jejíž výtěžek byl využit právě pro tyto účely, tak figurovaly autory věnované obrazy a fotografie, ale i loutkové divadlo zhotovené z lipového dřeva Štěpánem Půlpytlem, mistrem dřevodílny z Rolničky.

Hráli pro Fokus

Před odletem na americké turné vystoupila tábořská kapela Please The Trees na benefičním koncertním večeru, jehož výtěžek byl určen na pomoc lidem s duševním onemocněním.

Koncert pořádaný ve prospěch velice aktivního neziskového sdružení Fokus se odehrál v D-klubu divadla v Táboře a účinkující hudební formace mohla odlétat do zámorí s uspokojivým pocitem, že pomohla skutečně dobré a potřebné věci.

Bob a Bobek pro Bariéry

Od února letošního roku jsou na provozovných České pošty k dostání roztomilé trojrozměrné pohlednice „králíků z klobouku“. Autorem těchto

obrázků populárních kreslených postav Boba a Bobka je karikaturista, výtvarník, scenárista a režisér kreslených filmů Vladimír Jiránek, který byl mimo jiné vloni vyznamenán Řádem Bílé opice, věnovaným Unii karikaturistů za zásluhy o český humor. Pohlednice stojí 20 Kč a výtěžek z jejího prodeje poputuje na Konto Bariéry, z něhož pak budou financovány úpravy bezbariérových přístupů v českých školách. Tyto obrázky si budete moci zakoupit v průběhu celého roku až do konce ledna roku následujícího, a přispět tak k tomu, aby vaši handicapovaní spolužáci mohli bez problémů navštěvovat třeba právě vaši školu.

Tlustá Berta pro Proutek

Březnový koncert rockové skupiny Tlustá Berta, který se odehrál v sále jindřichohradeckého kulturního centra Jitka, měl zcela mimořádný účel. Jeho výtěžek byl totiž věnován sdružení Proutek, které pomáhá lidem s postižením.

Ale Tlustá Berta nebyla sama, kdo se rozhodl pomoci svou hudbou potřebným – v programu se vystřídal i skupina Munchies, která se zaměřuje na alternativní taneční hudbu, metal vyznávající Metalmor a v neposlední řadě i dětský rytmický orchestr Hakuna Matata.

Aby i nevidomí mohli pracovat s počítači

Jednou z pěti jihočeských neziskových a obecně prospěšných společností, které se ucházely o grant v této oblasti, byl i česko-budějovický Tyflokabinet. Jako jediný uspěl, a zařadil se tak mezi 21 institucí, jimž bude formou grantů letos rozděleno 700 000 korun. Přidělených 30 000 Kč hodlá Tyflokabinet využít na pořízení nutného technického vybavení, které pomáhá nevidomým lépe zvládat práci na počítači.

Leontinka umí pomáhat

Něžné dívčí jméno Leontinka je název pro nadaci, která se snaží pomáhat dětem a studentům se zrakovým postižením. Jejím cílem je umožnit těmto chlapcům a děvčatům zařazení do společnosti, ale i získat dosažitelné vzdělání či se zapojovat do společenského, kulturního a třeba i sportovního dění.

Leontinka spolupracuje především se speciálními školami pro zrakově postižené žáky a snaží se, aby tato zařízení měla k dispozici vhodné učební pomůcky a vybavení ke zkvalitnění výuky, ale i pro doprovodné aktivity. V jejím záměru ovšem nechybí ani další spolupráce, tentokrát se specializovanými klinikami, nemocnicemi nebo výchovnými centry pro zrakově znevýhodněné děti. Proto jsou také její snahy mimo jiné zaměřeny na to, aby tato zařízení mohla doplňovat svá vybavení o zvlášť vyvíjené speciální nástroje, pomůcky, technologie nebo léčebné programy. A stranou nezůstává ani snaha zapojovat se do prevence, která by zabráňovala zrakovým onemocněním, ale také do výzkumu a zavádění nových léčebných metod.

Samozřejmě, že nadace spolupracuje i s jinými neziskovými organizacemi, které pomáhají zrakově postiženým. Neméně důležité je i to, že systematicky informuje veřejnost o potřebách těchto dětí, jejichž naplnění v některých případech můžeme ovlivnit i my sami – někdy třeba příspěvkem do sbírek, jindy nějakou dílčí pomocí. Hlavní je ale chtít.

Stránku připravila Hanka Hosnedlová

Základní škola speciální
Dlouhá 35, České Budějovice
číslo účtu: 233 102 681 / 0300

OSUDY...

Při slově statečnost se nám obvykle vybaví neuvěřitelné, odvážné činy, které berou dech. Ale uvažovali jste někdy o tom, že statečnost je i to, jak se člověk dokáže porvat s nepřízní osudu, která mu vezme některou ze základních možností existence? V našem případě třeba docela obyčejnou chůzi...

Raduji se z každého dne

Josef Vrba prožil své dětství jako tisíce jiných kluků před ním i po něm. Nejdříve v Kamenném Újezdě, pak v Českých Budějovicích. Už od školních let se aktivně věnoval sportu, ať už je řeč o plavání, kanoistice, také lyžování, ale zejména badmintonu, v němž se vypracoval až do krajského přeboru skupiny A. K jeho koníčkům patřila i turistika, tuzemská i zahraniční – kam jen tehdejší mantinely dovolily. Vystudoval průmyslovku, stal se stavebním technikem a jako člen bytového družstva se pustil do svépomocné výstavby bytu. Zdálo se, že má dobře nakročeno na cestě za štěstím...

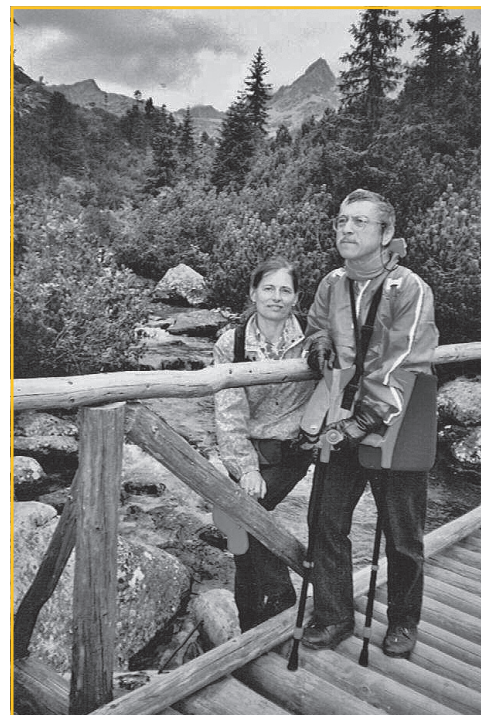
A pak přišel ten tragický okamžik, který mu v jedině vteřině zpřeházal život naprosto od základů. Byla neděle 29. července 1977, 5.45 hodin ráno a pod trojicí stavebníků se zřítilo sedmipatrové kovové lešení. Poslední, co si Josef připomíná, byl jeho vlastní výkřik „Panebože, to je konec!“ a záblesk bláhové myšlenky, zda by neměl proskočit zaskleným oknem do místnosti v pátém patře, kde stál zvenku na lešení. V troskách našel jeden z mužů smrt, druhé dva odvezli do nemocnice s vážnými poraněními. První dny po úrazu si Josef nepamatuje vůbec – poraněná hlava, otřes mozku, pochroumaný hrudník, zlámaná páteř... Ale kupodivu se rychle zotavoval a vypadalo to, že má vyhráno. Když poprvé opouštěl nemocnici, odcházal po svých. Ne sice zrovna předpisovým krokem, ale naděje měla na semaforu zelenou. O to větším šokem byly pak stupňující se zdravotní problémy, které měly za následek stále se zhoršující chůzi až k úplnému znečitlivění těla od pasu dolů. Pro člověka zvyklého dennodennímu pohybu a desítkám aktivit jakoby zašlo slunce...

„Samozřejmě, že byly chvíle, kdy jsem podléhal beznaději a zoufalství, tím spíše, že přibýly i problémy praktického rázu. Nikdo z bytového družstva ani z těch, s nimiž jsem stavěl, se ani nenamáhal mi nějak pomoci s bytem, který zůstal nedokončený, zatímco ostatní nájemníci se už nastěhovali. Naopak se mi poztrácelo z vybavení věci jako vodovodní baterie, knoflíky od sporáku a podobně. A k tomu se přizpůsobovat stavu invalidy, nebylo to opravdu nijak lehké. Ale nevzdal jsem se. Pomohly mi v tom dvě věci. Jednak to, že jsem měl ze sportu namakanou fyzickou a také sportovního ducha, jednak psychologie, kterou jsem se zabýval už od svých patnácti. Musel jsem si najít svou novou, vlastní cestu,“ vzpomíná na první těžké chvíle Josef Vrba, na jehož stále usměvavém obličejí by nikdo nepoznal, s jakými trýznivými a bolestnými těžkostmi se musí potýkat.

Začal se tedy učit chodit s francouzskými holemi. Ačkoliv to vypadá jednoduše, je to obrovský záprah na ramena, zádové svaly a hlavně paže, které drží celé tělo, jehož komlňáním snožmo dopředu se člověk vlastně pohybuje. Každý terén má svá specifika, není zrovna jednoduché zvládnout

třeba jezdit schody, na kterých Josef trénoval nástup a sestup, než se odvážil třeba na pražské metro. Má doma sice vozík, ale raději chodí s holemi, které mu umožňují oproti křeslu dostat se skoro všude – i když s velkým nasazením. Zdravý člověk si vůbec neuvědomuje, co všechno je zapotřebí k docela obyčejnému pohybu, jakým je chůze. Speciální dlahy na zpevnění holení, ortézy na ruce, polštářek na tvrdá sedadla proti prosezení a řada dalších ortopedických a protetikých drobností, bez nichž se Josef prostě neobejde.

A sportovní duch ho nezradil ani při návratu k různým zájmovým aktivitám. Zůstal věrný přemýšlivým šachům, kanoistice, udělal si kurz potápění se zakončením na Krétě, a v plavání dokonce vybojoval pro Jihočechy několik cenných

trofejí v otevřeném mistrovství postižených sportovců s mezinárodní účastí, kterého se v letech 1997–99 účastnil. Přivezl odtud dvakrát stříbro a jednou bronz, a na domácí půdě dokonce obsadil sedmou příčku v desítku nejlepších handicapovaných sportovců regionu. Nežrekl se ani poznávací turistiky, kterou podniká bez jakýchkoliv úlev se zdravými účastníky zájezdů, i když na to musí vynaložit skutečně velké úsilí. Nicméně, obohacuje svou duši a sbírá inspiraci pro psaní. A psaní, zejména poezie (pod pseudonymem Alen Malina), a samozřejmě jako protipól i četba jsou totiž jeho další velkou vášní, kterou sdílí i se svými kolegy z Jihočeského klubu Obce spisovatelů, kde je

Příběhy, které prožíváme, prozařují v jednom okamžiku všechny barvy světa a voní až opojně, aby vše krásné v okamžiku příštím zmizelo a my jsme museli opětně, už pokolikáté, překonávat zlo a hledat nové dobro. A v okamžicích spokojenosti i nepohody vždy hodně pomůže přátelství, láska a vzájemná důvěra. To vše znamená, že se mohu o štěstí podělit a s tím horším se svěřit. Možná, že i dnešní Osudy mnohé napoví, potěší i poukážou na to, že máme v životě vlastním i v životech ostatních neustále hledat to nejlepší.

členem. Ke svým láskám řadí rovněž Slovensko a zálibu v melodické slovenštině. Ale ani to není vyčerpávající výčet z kulturního dění, které Josef stále sleduje – ať už jde o divadlo, výstavy a výtvarné umění, besedy, přednášky, koncerty... Také hudba je jeho každodenní věrnou průvodkyní a její žánr střídá podle momentální nálady – od folku přes džez až po vážnou klasiku. Nejvíce ale jeho rozpoložení prý vystihuje blues a soul...

Ke špalíru průběžně sedlaných koníčků však přibýly i další – jako třeba rybaření, které přináší, jak říkal pan Werich, prostor pro tiché filozofování a prodlužuje život. A možná, že dýmka, kterou začal Josef kouřit, k tomu svým zvláštním způsobem také patří. Navíc v roce 2000 začal hrát tenis, což bylo vlastně poněkud posunutým splněním jeho chlapeckého snu. Nepředstavoval si ovšem tehdy, že k jeho naplnění dojde na invalidním vozíku. O čtyři roky později ho silící problémy s nadměrně přetěžovanými rukama přinutily tohoto sportu nechat. A bohužel, tyto potíže, které neustupují, spíše se násobí, působí Josefovi těžké problémy i v ostatních otázkách denního života, což je pro něho sklíčující. Ale bojuje i s touto překážkou velice statečně. Naříká jen na to, že potíže s horními končetinami a jejich nespolehlivostí mají za důsledek větší spotřebu skleněných a křehkých předmětů v domácnosti a díky pádům i časté opravy hodinek a brýlí či pořízování nových.

Daleko těžší je však boj s takzvaným syndromem poúrazové únavy, který jej sužuje takřka denně třeba patnáctkrát, dvacetkrát. Stav naprosté vyčerpanosti s rychlým nástupem vyřadí člověka na několik minut absolutně z čehokoliv. Jinou černou stránkou jsou pak úporné, neovládnuté křeče, které přicházejí hlavně v noci. Je tudíž jasné, že bez cizí pomoci se Josef těžko obejde. A třebaže jeho dlouholetá přítelkyně je velice obětavá, bez pečovatelské služby a osobní asistence, které si hraje, to prostě nejde.

„Snažím se svými problémy nezatežovat své okolí. Pokud to jde, usmívám se na lidi kolem sebe a oni si tím pádem ani neuvědomují, co všechno mě trápí a sužuje, dokonce mi říkají, že ze mne čerpají dobrou náladu a pozitivní energii. Raduji se z každého dne, protože všechny ty trable každý den může přinést něco pěkného a povznášejícího,“ dodává Josef Vrba se svým typickým úsměvem. „A kdybych měl jednou větu říct, co mi nejvíce vadí na mém současném stavu, řekl bych – a není to nadsázka – že fakt, že nemohu nosit ženy v náručí. Minimálně jedna by si to opravdu zasloužila...“

Text Hanka Hosnedlová
Foto Hanka Hosnedlová, archiv Josefa Vrby

Louka poseta pampeliškami

Ubrousek plný zlata,
co okouzlí tě,
natotata,

jako bys prostřel síť
plné medu,
sladounké jak dítě.

Víc zpívat nedovedu.

Na rozhledně

Vitr syrový je jak prst hlíny.
Lad si tam své okariny
a slunci libá zlaté paty.
Jen tu tam mráček na záplaty.

Hladina rybníka

Stříbro, co pohozené,
vitr si jen tak žene –
před vlnkou vlnka utíká.

Chytíš mne? – Že ne!, že ne!,
šeptají, byt jsou němé;
vlaštovka k tomu číříká.

Děšť

Snad je to koncert fléten, snad,
a dirigentem mraky;
z pěti řad na zem lístek spad.
První a další taky.

AUTOR BÁSNÍ ALEN MALINA

ČISTÁ VODA NAD ZLATO

dokončení ze str. 1

Zamyslete se tedy i vy všichni a hledejte cesty, jak se připojit. Odměnou bude nádherný pocit v duši, že jste vykonali dobro, odměnou mohou být i nová přátelství. Proto si dobře zapamatujte kontakty, kde se dozvíte ještě mnohem víc o tom, co a jak učinit:

- Český výbor pro UNICEF
Elišky Peškové 17741, 150 21 Praha 5
- tel./fax: 257 320 244
- e-mail: unicef@unicef.cz
- www.unicef.cz
- bankovní účet 2200022/0300
- variabilní symbol Přítel dětí UNICEF je 55 k výše uvedenému účtu (lze zadat i trvalý příkaz k pravidelným měsíčním příspěvkům).

Na programy pomoci dětem přispějte i odesláním SMS ve tvaru DMS UNICEF na č. 87777. Dále zakoupením pohlednic, blahopřání a dárkových předmětů v prodejnách UNICEF (v Domě OSN, nám. Kinských 6, Pha 5;

v Nákupní galerii Atrium, Karlovo nám. 10, Pha 2; Vinohradský Pavilon, Vinohradská 50, Pha 2; IKEA Praha, Brno, Ostrava), ale i prostřednictvím internetové stránky nebo tištěného katalogu, který na požádání obdržíte.

Panenuk z projektu Adoptuj panenku a zachrániš dítě si také koupíte v daných prodejnách nebo díky internetu v části e-panenky.

Český výbor pro UNICEF naplňuje to, co má toto celosvětové hnutí ve vínku už od počátku: pro každé potřebné dítě v rozvojových zemích zajistit zdraví, vzdělání, rovnoprávnost, chránit jeho život, sny a budoucnost.

Čerpáno z materiálů Českého výboru pro UNICEF

adresář

V dnešním adresáři se opět obracíme přímo na vás.

Chcete, abychom publikovali rozhovory, reportáže a zprávy o organizacích, které pomáhají handicapovaným, o vašich kamarádech, kteří se dovedou poprat s osudem...?

Dejte tedy o sobě vědět.

Ozvěte se nám a můžete se stát našimi dětskými redaktory.

Nadšením a superlativy, týkajícími se především přírody, nešetřil Svatopluk Míka po návratu z měsíční cesty po daleké Kubě. Výpravu podnikl ve čtyřčlenné skupince před několika týdny, tedy v době kubánské zimy, která má ovšem úplně jiné teplotní podmínky, než jsme zvyklí u nás. Přes den se tam teploměr totiž vyšplhá běžně na třicet stupňů Celsia. Ale ani všechno ostatní včetně tamějších obyvatel a jejich chování se nedá poměřovat očima a hodnotami Středoevropana. Je to prostě jiné, pro nás možná zvláštní a zajímavé, ale pro Kubánce běžné. A právě o tom je dnešní vyprávění Svatopluka Míky...

Ostrov slunce, barev a vůní

„Po přeletu do Santiaga de Cuba jsme si najali auto a projeli kubánským ostrovem téměř po celé délce od jihovýchodu až na severozápad. Najeli jsme celkem 3 800 kilometrů a viděli jsme spoustu zajímavých a výjimečných věcí – at už ve městech, nebo ve volné krajině. A skutečně bylo na co se dívat, rozhodně jsme si odváželi mnohem víc dojmů a zážitků, než kdybychom byli účastníky organizovaného zájezdu s vytýčenou trasou a noclehy v uzavřených hotelových komplexech.

náměstí v Trinidadu

Měli jsme možnost přímého kontaktu s tamějšími lidmi a musím říci, že všichni byli nesmírně vstřícní a přátelští, ochotně poradí a nic jim není zatěžko. S trochou lítostí konstatuji, že s takovým chováním se v Evropě, zejména ve střední, asi hned tak nesetkáte.

Kdybych měl současnou Kubu po ekonomické stránce k něčemu přirovnat, tak asi k Československu sedmdesátých let. I když některé výrobky nejsou na trhu, všichni je nějak dokážou sehnat. Kubánci jsou čistí, upravení, najedení a – usměvaví. Ano, tihle lidé jsou, nebo tak prostě vypadají, šťastní. Netouží po velkém majetku, jsou spokojeni s tím, co mají. Možná i proto, že nemají možnost poměřovat a srovnávat. Ale nejsilnějším důvodem bude nejspíše jejich povaha a životní styl, který myslí víc na to, co je teď, než na to, co bude potom... Nikde jsme neviděli žebračky, bezdomovce nebo zfetované trosky, jedině snad ve velkých městech pár veksláků v kožených bundách a černých brýlích, ale ani ti nás neobtěžovali. Nikdo na nás nesomroval, netahali nás ke koupi suvenýrů, jak bývá někde zvykem.

Okolo Santiaga je v převaze černošské obyvatelstvo, na západě pak převládají světlejší odstíny pleti, spíše s mexickými vlivy. Zdravotní péče je na Kubě bezplatná, a co se její úrovně týče, řekl bych, že na Karibik docela solidní, i když z našeho pohledu bychom určitě nějaké výhrady měli.

Děti chodí ve školních uniformách a jsou věčně rozesmáté. Ve městech mají k dispozici hřiště a stadiony, někde i s umělým osvětlením. Podle toho, co jsme viděli, je zde oblíbený hlavně baseball, ale sportuje se hodně i v jiných disciplínách. Měli jsme to štěstí, že jsme byli u startu cyklistického závodu kolem Kuby, což byl jeden z jedinečných zážitků.

vrak španělského křižníku Almirante Oquendo potopený ve válce v roce 1898

Hodně se tam žije muzikou a hudba tam je fantastická, mají prostě rytmus v krvi... Vždyť o kubánských muzikantech, kapelách a hudebních stylech byla natočena řada slavných filmů. Ale i dnešní jejich diskotéky – to je prostě něco mimořádného. Zažili jsme to například v Holquinu, čtvrtém největším městě Kuby, kterému se říká „město náměstí“. A opravdu náměstí a náměstíček je tam víc, než stačíte spočítat. Diskotéka, která se konala na svatého Valentina v blízkosti našeho ubytování, trvala dlouho přes půlnoc. Ostatně, na Kubě jako i na jiných místech v Karibiku se začíná žít večer, a to včetně celých rodin a dětí, které všude vesele pobíhají a baví se. Nemohli jsme spát, měli jsme pocit, jako by se tam sešlo všech tři sta tisíc obyvatel města. Ani druhá noc nebyla zrovna klidná. Naproti byla totiž taková lidová hospoda. To by ani tak nevadilo, ale pak se otevřely dveře a přes ulici se v okně objevil chlápek, který sytým zvucným hlasem vždycky odzpíval sloku a z hospody mu všichni sborem odpovídali refrémem – a tak to šlo hezky dlouho, takže

zpíval sloku a z hospody mu všichni sborem odpovídali refrémem – a tak to šlo hezky dlouho, takže jsme si tamější muziku užili i tímhle naprosto neplánovaným způsobem...

Měli jsme dojem, že Kubánci neustále někam cestují, prostě pořád někam a odněkud jezdí – a nepodařilo se nám zjistit proč a kam... Ale jinak jsme měli dost příležitostí s nimi hovořit, řadu nocí jsme strávili v takzvaných casa particulares, což jsou vlastně soukromé penziony s možností snídaní a večeří. Jedna účastnice naší výpravy uměla dobře španělsky, takže jsme neměli problém ani jazykový. A Kubánci si rádi srdečně pohovoří a rádi se i pochlubí...

Třeba interiérem svého domku. Jejich baráčky, které většinou nevypadají zvenku zrovna výstavně, jsou uvnitř nádherně vybavené. A abyste to mohli ocenit i vy, nechávají schválně otevřené dveře, takže jim vidíte až do soukromí. Rozhodně se nebojí, že by jim někdo něco ukradl. Ani my jsme za celou dobu takovou špatnou zkušenost nikde neudělali. V horku dne oceníte mimo jiné odpočinková atria uvnitř domovních komplexů, ale Kubánci často tráví

svou siestu i v houpacích křeslech před svými domky na vybetonovaných terasách. Všude mají televizi, na střechách jsou občas i satelitní antény a hlavně nádrže na vodu. Mimo město jsme sice viděli samoty o třech až pěti domcích, z nichž jeden byl vždy označený nápisem, že zde je televize, ale nepochybně měl tento systém svůj důvod.

Většina architektury je na Kubě koloniálního nebo neokoloniálního stylu, ve velkých městech pak samozřejmě figuruje i moderní výstavba jako všude jinde. Ale marně byste hledali velké megamarkety, najdete jen samoobsluhy, jako bývaly kdysi u nás, a menší krámky. Má to svou nespornou poetiku. Elektrikáře by zřejmě vydělily neuvěřitelné spletnice drátů a kabelů, natažených bez ladu a skladu, a reviznímu technikovi elektro by vstávaly vlasy na hlavě hrůzou jen při letmém pohledu na elektrické rozvody a jejich jištění. Na Kubě ale nikoho tyhle věci nevzrušují, hlavní je, že je to funkční.

Obdobně vyvedení z míry budete i na silnici.

takto kvete a rodí banánovník

Na kubánské dálnici, kde se se stejnou samozřejmostí jako staré americké bouráky ze šedesátých let pohybují také potahy s buvolou nebo jezdcí na koních, se odbočuje zásadně doleva, takže při sjezdu z dálnice přejíždíte pruh v protisměru. Stejně tak, když chcete načerpat benzin u pumpy, které jsou výhradně jen po jedné straně silnice. A podél silnice se pak pase dobytek, přivázaný k nějakému kolíku omezujícím provazem. Stane se ale, že se provaz přetrhne nebo vyvléče, a pak se takový buvol vydá na silnici, kde konkuruje projíždějícím automobilům. A o systematickém značení vesnic a osad při silnicích si také můžete nechat jen zdát – ceduli najdete tak u každé desáté, dvanácté... Ve městech narazíte i na rikši, které jsou v pouličním mumraji rozhodně pohyblivější než auto. A chodec? Ten nemá v dopravním provozu naprosto žádná práva – musí být tedy hodně opatrný a ostražitý. Ovšem domácí jsou na všechny tyto pro nás zdánlivě nesrovnalosti zvyklí, takže jim to ani nijak nevyho-

krajina u Chivirica

vující nepřipadá.

Podle různých předchozích informací jsme očekávali na cestách nějaké vojenské kontroly, ale nezažili jsme ani jedinou. Přestože před velkými městy a turistickými cíli jsou takzvané punto control – tedy kontrolní body, nikde z těch zhruba padesáti míst nás nezastavili. Dokonce ani když jsme projížděli kolem San Diega los Baños, kde je výstavní komplex kubánské armády, jsme nebyli podrobeni žádné kontrole. A stejně bez zastavení jsme (omylem) projeli rekreačním střediskem pro kubánské důstojníky.

Hodně dotazů se týká kubánských jídel – a tady musím bez mučení přiznat, že mi tam chutnalo úplně všechno. Od mořských plodů přes ryby až po ovoce a zeleninu. Dodnes cítím na jazyku chuť výborně upraveného mečouna, platýze, langust nebo tygřích krevet či garnátů. Většinou jsme ani neznali české výrazy pro španělské názvy těchto pochoutek, takže jsme byli v názornou obrázkovou ukázkou našeho aktuálního jídelníčku. Rovněž u pestré nabídky ovoce jsme byli občas na rozpacích – pro některé druhy plodů totiž ani nemáme odpovídající česká slova. Ovšem i takové pomeranče, grapefruit, papája, manga, banány či pomelo chutnají na Kubě úplně jinak než ty, které můžeme nakoupit u nás. Jsou doslova plné šťávy, vůně a slunce... Zajímavé chutnají banánové chipsy nebo mléko ze zelených kokosů, u nichž prodáváč ostrou mačetou seřízne vršek a vy pijete rovnou z ořechu. Na ulicích prodávány nápoje z cukrové třtiny, který vypadal jako kalná našedlá a nepříliš vábná tekutina, jsme sice neochutnali, ale žízeň báječně zaháněla kyselá osvěžující dužina z plodů, v nichž jsou ukryty kakaové boby. Překvapivé ale bylo, že s kávou, kterou u nás dostanete i v té nejmenší osvěžovně, se na Kubě paradoxně setkáte jen někde. Jinak cenové relace u zboží podobného nabídky našich obchodů jsou srovnatelné s našimi.

DOKONČENÍ V PŘÍŠTÍM ČÍSLE

Text Hanka Hosnedlová
Foto Svatopluk Míka

pohoří Siera Maestra s nejvyšší horou Kuby Pico Turquino

Zoo Ohrada, 373 41 Hluboká nad Vltavou, tel.: 387 002 211, fax: 387 965 445, e-mail: info@zoo-ohrada.cz, www.zoo-ohrada.cz

Ahoj kluci a holky, ahoj dospěláci!

Nejsem zrovna nějaký obr, dorůstám 65 – 75 cm a moje váha se pohybuje mezi 15 – 30 kilogramy, ale o to mám krásnější kukuč. Přes léto mám srst mírně načervenalou, v zimě mi ale pěkně hnědne. Chlapci ze stádečka, tedy i já, máme maličko krátké rovné parohy, které každý rok na podzim shazujeme, aby nám zase na jaře narostly nové.

Normálně žiju v lesích. Za soumraku jsem neaktivnější a odvážím se i na kraj města. Jsem býložravec, tedy nejraději baštím různé byliny a také plody.

Velmi vzácné je možno mezi námi objevit srnčí albíny. Ti trpí, chudáci, špatným zrakem a jsou světlopláší.

A teď pozor! Když na jaře uvidíte nějaké naše mládě samo ležet, nepřibližujte se k němu ani na něj nesahejte!!! To jen jeho maminka si odskočila sehnat mu něco k snědku. Jakmile se ho totiž dotknete, je cítit člověčinou a jeho maminka se k němu už nikdy nepřiblíží! Tak na to bacha. A kdyby se vám zdálo, že je srnčátko zraněné, raději zavolejte odborníka.

Těším se na vás v naší zoo

Váš Srnec obecný

KALENDÁŘ AKCÍ 2010

1. 5. 2010
71. výročí Zoo Ohrada

24. 5. - 11. 6. 2010
33. Dětské divadelní dny – Pohádková zoo

6. 6. 2010
Dětský den v zoo

1., 8., 22. 7. 2010
Večerní komentovaná prohlídka zoo

27. 7. - 28. 7. 2010
Dvoudenní dětský tábor v areálu zoo

6., 27. 8. 2010
Večerní komentovaná prohlídka zoo

13. 8. 2010
Večerní pohádková zoo

11. 9. 2010
Ahoj prázdniny

18. 9. 2010
Zoo Potmě

2. 10. 2010
Den zvířat

4. 12. 2010
Putování za Mikulášem

24. 12. 2010
Vánoce v zoo

Toto je předpokládaný plán akcí pro rok 2010. Případné změny budou včas uveřejněny na našich internetových stránkách www.zoo-ohrada.cz

V rámci kampaně za záchranu masožravců si představíme další z ohrožených zvířat, která si zaslouží nejen naši pozornost, ale i ochranu.

Kampaň EAZA

Orel královský vládce nebes

S rozpětím křídel 170 – 200 cm patří orel královský mezi velké a silné orly. Pohybuje se jakoby těžkopádně, loví proto především menší kořist, jako jsou např. drobní savci (křečci a sysli), ale i holubi či sojky.

Samec je menší a váží kolem 2,6 kg, samice až 4,5 kg. Společně tvoří monogamní páry na celý život. V přírodě se dožívají 25 – 30 let, v zoo až 56 let. Jeho rozšíření zaznamenáváme od střední Evropy až po Mongolsko. Ptáci ze severnějších oblastí migrují až do Egypta, Arábie a Indie. Na našem území zahnídl orel královský v 90. letech 20. století na jižní Moravě a občas k nám zalétne i dnes.

Tento původně nížinný druh byl vytlačen do území s vyšší nadmořskou výškou kvůli pronásledování a ztrátě přirozeného prostředí. Ve střední a východní Evropě hnízdí v lesích nad 1 000 m. n. m., ale také ve stepích a zemědělských oblastech s výskytem vysokých stromů a dnes i na

sloupech elektrického vedení. Neteritoriální ptáci se často sdružují s ostatními velkými orly, jako například na zimovištích s orlem mořským. Co se týká početnosti orlů královských v přírodě, světová populace činí asi 5 200 – 16 800 jedinců a neustále klesá. V Evropě se odhaduje jejich množství na 1 100 – 1 600, a také se rapidně snižuje. Na horách jsou hnízdní místa ohrožena především kácením lesů a nedostatkem původních velkých stromů (ilegální těžba). Ostatními hrozbami jsou nedostatek malé a středně velké potravy (svišťů, syslů), vyrušování lidmi v oblastech hnízdění, vykrádání hnízd a ilegální obchod, odstřel, otravy a kolize s vedením vysokého napětí.

Navzdory svému jménu není orel královský tak impozantní a silný jako jeho příbuzný orel skalní. V mnoha evropských jazycích je orel skalní vydáván za orla královského.

CARNIVORE EAZA EUROPEAN CARNIVORE CAMPAIGN

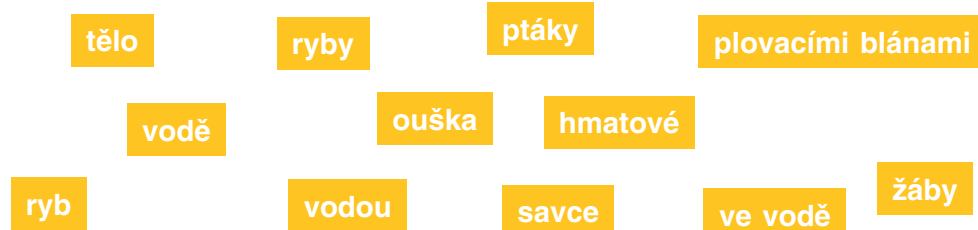
??? ZOO KVÍZ ???

KDO JE TO ?

Doplň rozházená slova do textu a dozvíš se, které hravé zvíře má tak rádo vodu.
Nápověda: Zoo Ohrada si zvolila tuto šelmu jako své erbovní zvíře.

O této šelmě se dá říci, že je z našich savců nejlépe přizpůsobena k životu..... . Má podlouhlé, takřka hadovité....., svrchu zploštělou hlavu a krátká....., jen málo vyčnívající z husté krátké srsti. Nedlouhé silné nohy nesou po pěti prstech spojených Ocas je dost dlouhý, u kořene nápadně silný. Po stranách tlamy jsouchlupy, které se uplatňují při lovu v kalné..... .

Svou hlavní potravu – – loví, pod....., ale požívá je na břehu nebo někde na plochem kameni uprostřed proudu. Malé ryby žere přímo ve vodě. Požívá i , menší..... a

ŠKOLNÍ VÝPRAVY DO ZOO

Moudrá sova Hedvika

Znáte tajemný život těchto nočních ptáků?

Nahlédněte do záhadného života sov, které lidé znají spíše z mýtů a pověr.

Pomůžte nám v tom kamarádka Hedvika (puštíček obecný).

Kompletní nabídku vzdělávacích programů najdete na našich internetových stránkách www.zoo-ohrada.cz

NOVINKY VE ZKRATCE

Velké hnízdění

Kolpíci a kvakoši, které v přípravách na hnízdění zabrzdl návrat mrazíků a sněhu, znovu obnovili svou aktivitu a začínají pomalu budovat hnízda.

Také u černých čápů se intenzivně projevuje tok ještě v zimovišti. Na rozdíl od veřejnosti známějších čápů bílých, kteří hlavně klapou zobákem, ozývají se na sebe černí čápi syčením a pískáním. Z tohoto důvodu byli vypuštěni ze zimoviště do své voliéry, kterou sdílí s kvakoši a kolpíky.

K tokajícím ptákům se přidala již také kavčata, havranům a strakám příbuzný druh z horských oblastí, a začala si upravovat hnízdo.

Všechny tři páry puštíků bělavých, které Zoo Ohrada chová, již hnízdí. Jeden z časně hnízdících párů měl ale neoplozená vejce, která musela být z budky včas odstraněna, aby sovy snesly náhradní snůšku.

Další sovy mají v budkách vajíčka – sýci rousní a sovy pálené. Výřečci malí – teplomilní a v přírodě částečně stěhovavé sovy, které z našeho území na zimu odlétají na jih – byli ze zimoviště přestěhováni do své venkovní voliéry v Sovinci.

Chovatelé již v takto neobvykle brzké době pozorovali první vejce plameňáků růžových.

Narodilo se další jehně ovce ouessantské.

Renovace a výstavba

Nad expozicemi vodních ptáků jsme provedli výměnu opotřebované sítě za novou. Dodavatelská firma vyměnila i všechna ocelová lanka mezi sloupy. První zasíťování bylo narychlo provedeno v souvislosti s výskytem ptačí chřipky v roce 2006. Tím vznikla obrovská voliéra, která se nakonec ukázala výhodou – umožňuje chovat větší výběr ptačích druhů, včetně volně létajících ptáků.

Na staveništi expozice Malá Afrika se začínají objevovat první obrisy výběhů v podobě výkopů pro základy.

Čápi jsou zpět

Ve středu 24. března v 8.00 ráno přiletěl na hnízdo na komíně zoologické zahrady po zimě strávené na zimovišti, pravděpodobně někde v Africe, samec čápa bílého. Hned v pátek 26.3. ráno se objevila samice. Zdravili se klapáním zobáků a hned se pustili do oprav hnízda. Čápi bílí, chovaní v expozicích Zoo Ohrada, jsou už mnohem dále. Nemohou sice létat, protože se jedná o handicapované jedince, kteří prošli záchrannou stanicí zoo, v jejich hnízdě postaveném ve výběhu na zemi se už ale objevilo první vejce. To bylo ihned odebráno a nahrazeno podkladkem. Chovatelé se bojí, že čápi by při hnízdění byli rušeni probíhající výměnou sítě nad výběhem a hnízdo by opustili.

Jarní úklid

Byla provedena jarní úprava voliéry bahňáků, zejména ostříhání suchých travin. Rozmrzla zde již hladina jezírka, takže pracovníci zoo mohli spustit zařízení na tvorbu umělého příboje na písčitém pláži. Také u ostatních voliér jsou postupně prováděny jarní úklidy – např. ve voliérách sov a výběhu vlků již byl kompletně vyměněn substrát tvořený stromovou borkou.

Pruhané miminko

Stanice pro handicapované živočichy Zoo Ohrada Centrum pro ochranu fauny Jihočeského kraje přijala své první letošní mládě – selátko prasete divokého, které musí být ještě krmeno z láhve mlékem. Svého ošetřovatele ihned přijalo za svou náhradní matku a všude ho doprovází. Selátko dostalo jméno Vojtišek.

